

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: قبله

بحث مربوط به تشخیص قبله امروز با توفیق پروردگار متعال از جهت تشخیص تمام می شود، برای تشخیص قبله نسبت به آن نقطه ای که مورد نظر ماست اولاً باید به مسئله طول و عرض بلاد توجه کنیم و بشناسیم، عرض کردیم مبدأ سنجش طول جغرافیایی گرینویچ است و بلادی که از این مبدأ به طرف مشرق هستند دارای طول شرقی و آن بلادی که به طرف مغرب هستند دارای طول غربی می باشند، ۱۸۰ درجه به طرف مشرق طول شرقی و ۱۸۰ درجه به طرف مغرب طول غربی می باشد که مجموعاً می شود ۳۶۰ درجه و قبلاً عرض کردیم که از خط نصف النهار که روی مرکز کره زمین قرار دارد دایره های متعددی کشیده می شود و بواسطه آنها هم فاصله ها و هم ساعتها مشخص می شود این می شود طول بلاد که قبلاً عرض کردیم و اما در مورد عرض بلاد نیز گفتیم که از خط استوا که کره زمین را به دو قسمت جنوبی و شمالی تقسیم می کند به طرف جنوب بلاد دارای عرض جنوبی و به طرف شمال دارای عرض شمالی هستند، از خط استوا ۹۰ درجه به طرف شمال تا منطقه منجمده شمالی مهم ترین جای کره زمین است که مسکونی می باشد.

قبلاً عرض کردیم که تمام مطالب در مورد طول و عرض جغرافیایی بلاد و محاسبات آنها و شناخت و محاسبه قبله به طور مفصل در کتاب تحفة الأجلة ذکر شده که مراجعه و مطالعه بفرمائید.

طول مکه ۳۹ درجه و ۵۰ دقیقه است یعنی مکه به طرف شرق با این اندازه از گرینویچ فاصله دارد و عرض مکه نیز ۲۱ درجه و ۵۰ دقیقه می باشد، حالا ما شهر خودمان را باید نسبت به مکه بسنجیم، بعضی از بلاد مثل ایران هم طولاً و هم عرضاً از مکه دور هستند که قبله این بلاد ما بین جنوب و مغرب می باشد، بعضی بلاد هستند که هم طولاً و عرضاً به مکه نزدیک هستند و بعضی دیگر طولاً دور و عرضاً نزدیک هستند و برخی دیگر عرضاً دور و طولاً نزدیک هستند که کلاً چهار قسمت می شود علی‌آنجای حال بلاد خودمان را عرضاً و طولاً نسبت به مکه می سنجم و از این طریق قبله را پیدا می کنیم.

جلسه قبل کلام آیت الله خوئی در مستند الشیعة که بسیار مفصل بود را خواندم و ایشان در پایان کلامشان اینطور فرمودند: «والحاصل: أن قبلة البلاد تعین علی هذا الأساس. ویتضح ذلك برسم دائرة بعد تسوية الأرض وتقسيمها أقواساً أربعة متساوية ذات أربع زوايا حادة كل زاوية تسعون درجة ليكون مجموع الدائرة ثلاثمائة وستين درجة، ثم وضع البلدة في موضعها من الدائرة بنسبة الطول والعرض، ثم رسم خط منها

و کانادا، بلادی که قبله آنها شمال غربی است
 قسمتهائی از هند و سنگاپور و استرالیا و فیلیپین،
 خلاصه اگر به تحفة الأجلة مراجعه کنید تمام این مطالب
 مبسوطاً ذکر شده است.
 بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله
 علی محمد و آله الطاهیرین

إلى مكة . بعد افتراضها في مركز الدائرة . ومنها إلى
 المحيط ، ثم ملاحظة مقدار التفاوت بين موضع
 التقاطع وبين أحد الجوانب الأربعة فذلك المقدار هو
 مقدار الانحراف ، وبذلك تعرف قبلة البلدة على
 سبيل التحقيق .

والمتحصل مما تقدم : أن للقبلة ثمان جهات:

۱: نقطة الشمال إن كان طول البلد متحداً مع مكة
 وعرضه أقل.

۲: نقطة الجنوب إن اتحدا طولاً وعرض البلد أكثر.

۳: نقطة المشرق إن اتحدا عرضاً وطول البلد أقل
 كجدة.

۴: نقطة المغرب إن اتحدا عرضاً وطول البلد أكثر.

۵: بين الجنوب والمغرب إذا زاد البلد طولاً وعرضاً.

۶: بين الشمال و المشرق إذا نقص البلد طولاً
 وعرضاً.

۷: بين الشمال والمغرب إذا كان طول البلد أكثر
 وعرضه أقل.

۸: بين الجنوب و المشرق إذا كان طوله أقل وعرضه
 أكثر^۱ .

و اما مرحوم نراقی نیز در جلد ۴ مستند الشيعة صفحه
 ۱۷۲ این بحث را مطرح کرده که مراجعه و مطالعه
 بفرمائید.

بلادی که قبله آنها جنوب شرقی است انگلیس و روسیه
 و هلند و آلمان و اسپانیا و دمشق، بلادی که قبله آنها
 جنوب غربی است ایران و قسمتهائی از چین و
 قسمتهائی از هند و بحرین و افغانستان، بلادی که قبله
 آنها شمال شرقی است آمریکا و سودان و حبشه و برزیل

^۱ مستند العروة، سید ابوالقاسم خوئی، ج ۱، ص ۴۴۶.